

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2016:71

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Vikingatida boplatsslämningar och en stensättning i Barva

Barva 37:1, 38:1, 39:1, 40:1, 41:1, 45:1, 107:1–3, 112:1 och 146:1
inom fastigheterna Skäggesta 5:1, Lindholm 2:1, Yttersta 1:1

Barva socken, Eskilstuna kommun, Södermanland

Erica Strengbom

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2016:71

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Vikingatida boplatsslämningar och en stensättning i Barva

Barva 37:1, 38:1, 39:1, 40:1, 41:1, 45:1, 107:1–3, 112:1 och 146:1
inom fastigheterna Skäggesta 5:1, Lindholm 2:1, Yttersta 1:1

Barva socken, Eskilstuna kommun, Södermanland

Erica Strengbom

Lst dnr 431-3591-2015

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2016 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2016:71

Författare Erica trengbom

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Gravfältet RAÄ 39:1 sett från söder.
Foto taget av Erica Strengbom.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_160001

Innehållsförteckning

Inledning	5
Sammanfattning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Tidigare undersökningar i närområdet	8
Syfte och frågeställningar.....	8
Metod och genomförande.....	9
Resultat	9
Delområde 1	9
Delområde 2	14
Härdar	14
Stolphål	17
Störhål	17
Lagerrester	17
Nedgrävning	17
Delområde 3	18
Tolkning	19
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	19
Referenser	20
Administrativa uppgifter	21
Bilagor	22
<i>Bilaga 1. Schakttabell</i>	<i>22</i>
<i>Bilaga 2. Fyndtabell.....</i>	<i>22</i>
<i>Bilaga 3. Anläggningstabell</i>	<i>23</i>
<i>Bilaga 4. Vedartsanalys</i>	<i>24</i>
<i>Bilaga 5. Vedartsanalys</i>	<i>25</i>

Figur 1. Karta över trakten kring Barva med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en svart cirkel.

Sammanfattning

Arkeologgruppen i Örebro AB har genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i Barva socken, Eskilstuna. Arbetet innefattade även övervakning vid rasering av kraftkablar och elstolpar. Undersökningen föranleddes av att Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö AB skulle lägga nya kraftkablar inom delar av fornlämning eller fornlämningsområden: Barva 37:1, 38:1, 39:1, 40:1, 41:1, 45:1, 107:1–3, 112:1, och 146:1. Tre delområden övervakades. En stensättning och ett tjugotal boplatzlämningar påträffades vid schaktningsövervakningen.

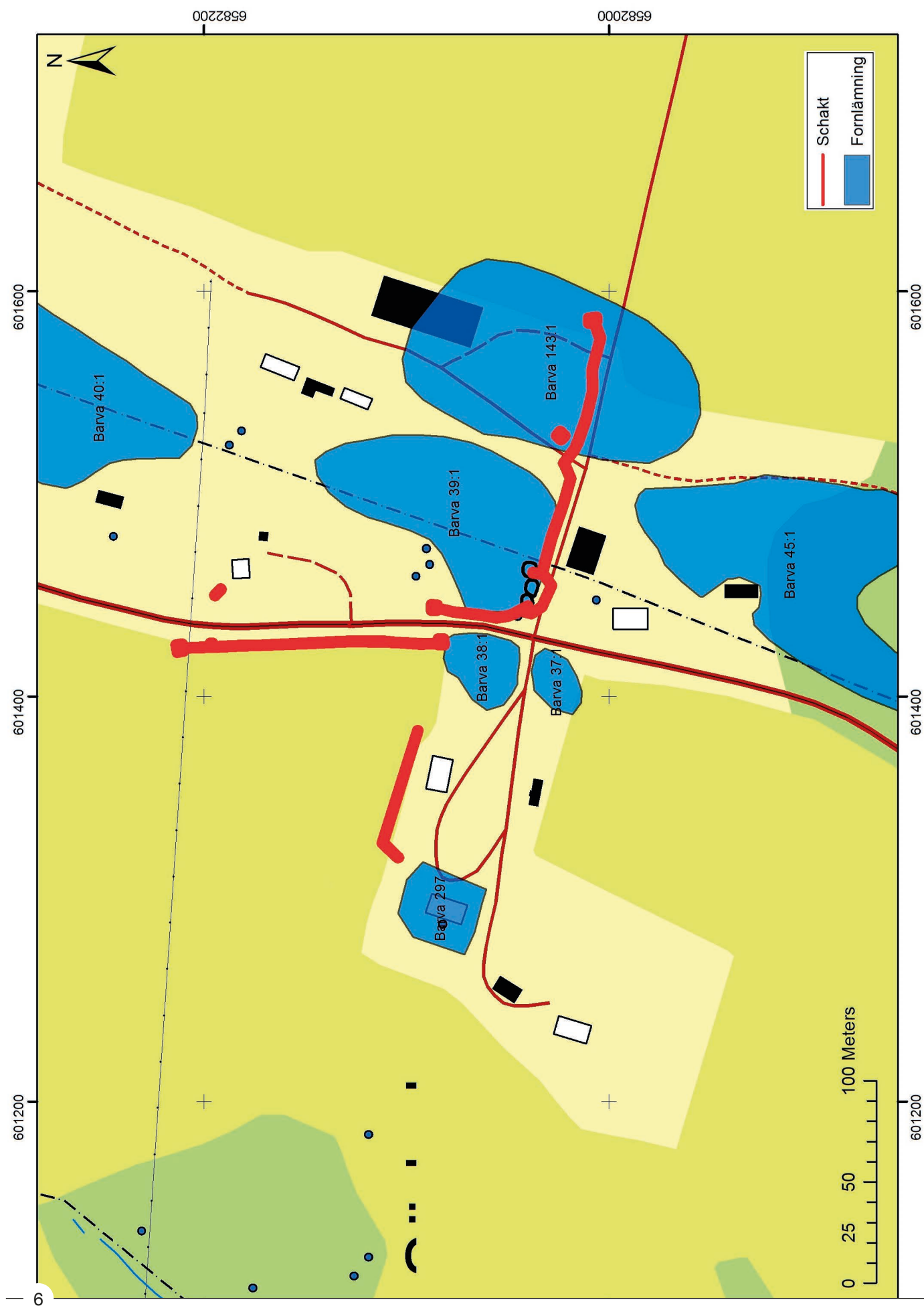
Inledning

På uppdrag av SEVAB Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö AB har Länsstyrelsen i Södermanland beslutat om en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning i Barva socken, Eskilstuna. Undersökningen föranleddes av att nya kraftkablar skulle läggas inom delar av fornlämning eller fornlämningsområden. Schaktningsövervakningen skedde mellan den 15–24 februari år 2016. Arbetet innefattade även övervakning vid rasering av kraftkablar och elstolpar som utfördes den 5 september år 2016. Totalt övervakades tre delsträckor med en sammanlagd längd på cirka 400 meter. Arbetet bekostades av SEVAB Eskilstuna Strängnäs Energi och Miljö AB.

Bakgrund och kulturmiljö

Barva socken är cirka 15 kilometer lång i nord-sydlig riktning och cirka 5 kilometer bred. Den södra delen av socknen utgörs framför allt av skogar, sjöar och sankmarker. I socknens norra del dominerar landskapet av Barvaåsen som löper genom landskapet, ut till Mälaren i norr.

Barva socken är fornlämningsrik med lämningar framförallt från bronsålder och järnålder, men ett tjugotal lösfynd av bland annat stenyxor och mejslar visar att man har vistats i området även under stenålder. De synliga lämningarna från bronsålder och äldre järnålder är rösen, ensamliggande stensättningar och skärvstenshögar som ligger koncentrerade öster och väster om åsen. På åsen finns också skålgropar. Kända lämningar från järnålder utgörs framför allt av gravfält, varav de flesta ligger på Barvaåsen. Här finns sex registrerade gravfält med sammanlagt över 400 anläggningar. På kartor från 1700-talet syns den västra sidan av åsen som åkermark, medan marken på den östra sidan är ängs- och betesmark i anslutning till en sjö, benämnd som *qvarn siön* (se Söderby, geometrisk karta 1712, LM C2–66:1). I modern tid har sjön dikats ut och idag består området av åkermark. Barva kyrka ligger på den västra sidan av åsen, nära Skäggesta. Socknens norra delar är klassade som ett område med kulturmiljövärden av riksintresse enligt 2 kap. 6 § NR (Riksintressanta kulturmiljöer i Sverige 1990:28) (Dunér Winberg 2006:12ff).

Figur 2. Plan över undersökningsområdet med registrerade fornlämningar. Skala 1:2 500.

Figur 3. Foto av gravfältet RAÄ 39:1 sett från norr. Foto taget av Erica Strengbom.

Inom och i anslutning till undersökningsområdet finns högar, övertorvade stensättningar, skålgropar, bytomter samt övriga kulturhistoriska lämningar. Öster om undersökningsområdets delyta 3 finns gravfälten RAÄ 41:1 och 40:1, bestående av sammanlagt cirka 145 gravar. Dessa består av rösen, övertorvade högar, stensättningar och stenfyllda stensättningar. I söderslutningen mot Söderby gård ligger gravfältet RAÄ 39:1 och delområde 1. Gravfältet består av cirka 25 högar och 35 runda

stensättningar. Ett tiotal gravar har en grop i mitten och flera av lämningarna är yt- och kantskadade. Fem högar är till hälften bortschaktade. I två av högarna finns el- och/eller telestolpar. På åsen finns också tre skålgropslokaler: RAÄ107:1, RAÄ 112 och RAÄ 146:1.

Delområde 2 ligger väster om åsen i åkermark. Här finns gravfält RAÄ 38:1 och RAÄ 37:1 som separeras av landsvägen och vägen till Söderby gård. RAÄ 38:1 består av tio gravar. Av dessa är fyra högar och sex runda

RAÄ nr	Beskrivning
37	Gravfält, fem gravar, stensättningar och hög
38	Gravfält tio gravar, stensättningar och högar
39	60 gravar, stensättningar och högar
40	Gravfält 125 gravar och en hållristningslokal
41	Gravfält cirka 20 gravar, varav tio är osäkra
45	Gravfält 120 gravar, röse, stensättningar och högar
107	Hållristning skålgropar
112	Hållristning skålgropar
143	Bytomt, Söderby
146	Hållristningar, skålgropar
297	Bytomt Yttersta
309	Fyndplats, eggänden av skafthålsyx.

Figur 4. Sammanställning av fornlämningar inom och anslutning till undersökningsområdet.

stensättningar. RAÅ 37:1 ligger söder om RAÅ 38 och består av fyra runda stensättningar och en hög. Gravhögar-
na ligger på Söderby ägor som enligt
formminnesregistret är registrerat som
Yttersta bytomt RAÅ 297, med belägg
från 1400-talet. Söderby gård tycks
ursprungligen legat öster om åsen där
finns registrerat som Söderby bytomt
RAÅ 143. Gården har historiska belägg
från år 1310 (www.fornsok.se).

Tidigare undersökningar i närområdet

I samband med utbyggnaden av väg E20
till motorväg på sträckan Eskilstuna –
Arphus undersöktes mellan åren 1996
och 1998 tio fornlämningar i den norra
delen av Barva. Vid undersökningarna
framkom gravar, boplatsslämningar, ri-
tuella lämningar och agrara lämningar
med dateringar från bronsålder till ti-
dig medeltid (Dunér Winberg 2006).

Inför anläggandet av en bergtäkt
vid Skäggesta genomfördes år 2008 en
arkeologisk utredning. Vid utredning-
en påträffades en boplatst från yngre
stenålder, samt en ensamliggande
stensättning i krönläge. Dessutom do-
kumenterades fyra övriga kulturhisto-
riska lämningar, vilka utgjordes av sen-
tida bebyggelse- och odlingslämningar
(Bondesson 2008).

Utifrån resultatet av utredningen i
Skäggesta genomfördes en arkeologisk
förundersökning i november år 2008.
Stensättningen undersöktes, men var-
ken föremål eller brända ben förekom.
Utifrån läget och yttre formspråk skulle
stensättningen kunna tillhöra perioden
yngsta bronsålder – äldsta järnålder.
Ett cirka 150 kvadratmeter stort om-
råde torvades av kring stensättningen,

men inga ytterligare stensättningar
eller andra spår av förhistorisk aktivitet
påträffades (Appelgren 2008).

I samband med arbetet för en ny
avloppsanläggning utfördes år 2013 en
arkeologisk förundersökning vid Söder-
by gård. Inget av antikvariskt intresse
hittades (www.fornsok.se).

Inför anläggandet av en ny avlopps-
anläggning utfördes sommaren år 2015
en arkeologisk förundersökning vid
fastigheten Säby 4:3 inom fornläm-
ningsområdet till den förhistoriska bo-
platsen Barva 319. I fastighetens södra
del påträffades, mot botten av schaktet,
ett delvis sotigt kulturlager som fort-
satte utanför schaktet både i norr och
mot söder. En liten sotgrop undersöktes
och i denna påträffades små fragment
harts samt träkol, vilket har ¹⁴C-date-
rats till romersk järnålder. Dessa läm-
ningar bedöms vara en del av boplatsten
Barva 319 (Winberg 2015).

Syfte och frågeställningar

Schaktningsövervakningen syftade till
att skydda fornlämningar från att ska-
das och, om fornlämning påträffades,
utföra erforderlig dokumentation. Om
mer omfattande lämningar påträffades
skulle arbetet avbrytas och Länsstyrel-
sen kontaktas.

Metod och genomförande

Den arkeologiska undersökningen utfördes som en schaktningsövervakning, vilket innebär att schaktningsarbetet övervakades i delsträckor där nya ledningsschakt togs upp, i fornlämning eller fornlämningsområde. Där kabeln lades ner i befintliga schakt gjordes efterkontroller i öppet schakt. När luftledningen och stolpar raserades i fornlämning gjordes i samråd med Länsstyrelsen kontroll på plats för att undvika eventuella skador på fornlämning. De trästolpar som skulle tas ur bruk sågades av i marknivå och lämnades kvar i marken. Att dra upp stolparna ansågs utgöra en stor risk att skada eventuella gravar. De två stolpar som var nedgrävda i gravhögar var också stolpar för telenätet. Då dessa fortfarande är i bruk raserades bara elkablarna och stolparna står kvar.

Resultat

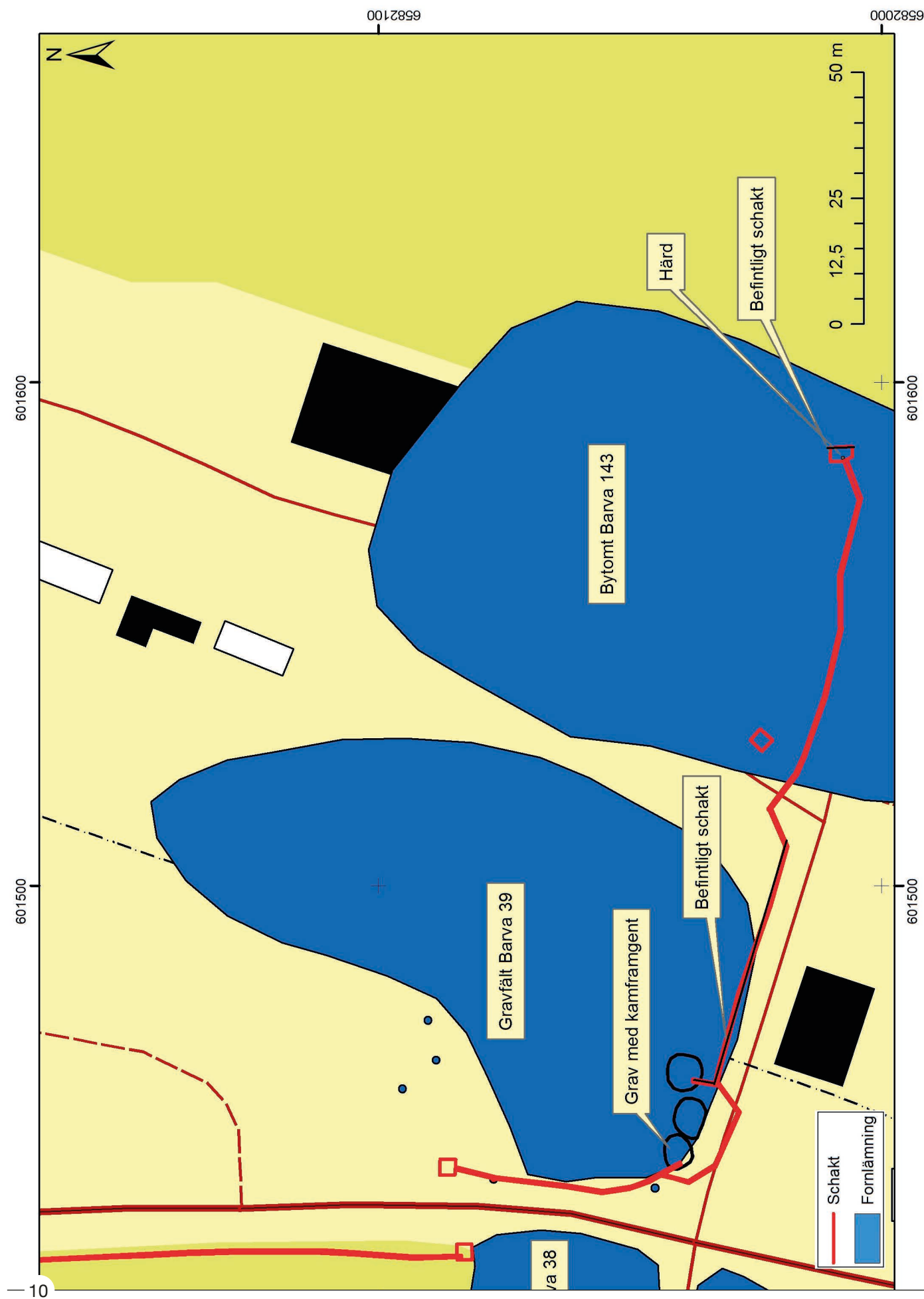
Sammanlagt övervakades tre delområden. Delområde 1 grävdes kring åsens södra del inom fornlämning RAÄ 39:1 och österut genom bytomt RAÄ 143. Område 2 grävdes i åkermark norr om bytomt 297 och nordväst om gravfält RAÄ 38:1. Det tredje delområdet låg i åkermark väster om åsen och grävdes i dikeskanten längs med landsvägen.

Delområde 1

Schaktningsövervakningen inleddes med att en borrhopp togs upp för att kunna borra kabeln under vägen. Området för gropan låg väster om åsen i kanten av landsvägen. Ytan var plan och inga gravar var synliga i närheten. Gropan mätte 3x3,5 meter och grävdes ner till ett djup av 1,5 meter. Under ett 0,40 meter tjockt gruslager som lagts på som underlag för vägbanan låg ett 0,20 meter tjockt torvlager, sedan vidtog sterilt grusåsmaterial som mot botten övergick till silt.

På den västra, motsatta sidan av vägen, grävdes ytterligare en grop där kabel skulle dras upp. Området för gropan låg mot kanten av gravfältet RAÄ 38:1. Ett dike löpte genom den norra kanten av gravfältet och skar den norra delen av en grav. Gropan grävdes i sin tur norr om diket i en uppbyggd traktörväg som ledde till åkermark. Gropan mätte 3x3 meter och grävdes ner till ett djup av cirka 1–1,5 meter. Inga spår av någon gravkonstruktion eller brandlager framkom. Grus blandat med matjord låg över steril ljusbrun silt.

Från provgropen på den östra sidan av vägen grävdes ett smalare schakt längs med landsvägen i sydlig riktning.

Figur 5. Översiktsplan. Skala 1:1 000.

Schaktet var cirka 0,6 meter brett och grävdes till ett djup av 0,60–0,70 meter. Här låg ett 0,40 meter tjockt matjordlager med mycket rötter på sterilt grusmaterial. Efter cirka 15 meter framkom under matjorden ett lager med krossat tegel och underliggande kollager synligt i cirka 7 meter. De båda lagren syntes höra ihop då deras utbredning följde varandra. Kollagret exponerades men ligger kvar i schaktets botten på cirka 0,70 meter under marknivå. Lagren undersöktes för att utröna dess karaktär och kan sannolikt kopplas samman med anläggandet av vägen.

Strax söder om dessa lager svängde schaktet österut i en vägkorsning, för att löpa längs med en mindre grusväg i östlig riktning. Cirka fem meter från vägkorsningen påträffades en flackstensättning med en större kantsten och en stenpackning av kantiga mindre stenar. Norr om schaktet fanns till synes omrört och uppkastat material, men också antydan till en hög. Schaktningen avbröts och Länsstyrelsen kontaktades. Stenarna rensades fram och i materialet mellan kantstenen och stenpackningen hittades två fragment av en benkam med punktcirkelornamentik. I och med detta bekräftades bilden av att det handlade om ytterkanten av en grav. Den södra övre delen hade skadats, troligen i samband med att vägen anlades. Österut fanns ytterligare en hög, som även den misstänktes vara en grav. I samråd med Länsstyrelsen och projektledaren för SEVAB beslutades att dokumentera den exponerade delen av graven för att sedan flytta schaktet. Den bevarade delen av högen var cirka 4x4 meter stor och den påträffade kantstenen låg i nord-sydlig riktning och mätte cirka 0,20x0,50 meter

tvärs över schaktet. Cirka 1,5 meter öster om kantkedjan syntes en inre stenpackning bestående av 0,10–0,15 meter stora kantiga stenar. Endast en mindre del av stenpackningen exponerades. Mellan kantstenen och stenpackningen låg gråbrun sandig silt. Här påträffades benkamsfragmenten. Efter att den exponerade delen dokumenterats täcktes schaktet igen och ett nytt schakt för-lades söderut i mitten av vägbanan.

Figur 6. Foto av kamfragment taget av Erica Strengbom.

Schaktet grävdes i en båge cirka 3 till 3,5 meter söder om de två högarna. Här låg ett cirka 0,3 meter tjockt lager av grus. Under gruset framkom en kompakt yta av gråsvart silt som troligen är en äldre markhorisont eller en äldre vägbanan. Under detta fanns sterilt grusåsmaterial.

Därefter svängde schaktet norrut för att ansluta till ett befintligt schakt med el- och telekablar. Det befintliga schaktet var grävt genom en övertorvad hög. Här följde man det befintliga schaktet och exponerade kablarna. I schaktkanterna syntes inga spår av någon gravkonstruktion, brandlager eller brända ben, bara omrörda massor av sand, grus och några mindre stenar.

Österut anslöt schaktet till ett befintligt schakt. Här var grusåsen söndergrävd, sannolikt har området använts som en grustäkt och vägen var också grävd rakt genom åsen. Åsen var nedschaktad cirka tre meter och det befintliga schaktet var nedgrävt i sterilt åsmaterial.

Schaktet grävdes vidare öster om åsen i kanten av bytomten RAÄ 143:1. Inledningsvis grävdes en yta på cirka 3x3 meter där en transformatorstation skulle placeras. Här låg påförda massor av sprängsten och grus.

Schaktet fortsatte sedan österut i en slänt ner mot åkermark. Schaktet grävdes delvis i ett befintligt teleschakt. Ytan var tydligt urschaktad med en skarp kant åt väster. Längs kanten fanns rester av ett stenfundament av stora huggna stenar. På platsen har en stor byggnad stått, troligen en ladugård. Byggnaden finns tydligt markerad på 1957 års häradsekonomiska karta. Sannolikt har slänten schaktats ur i samband med bygget. Stenfundamentet är troligen rester av en uppkörningsramp till en loge. I schaktkanten låg stora huggna stenar, kalkbruk och järnskrot som tolkas vara rasmassor från ladugården. Längs med hela slänten syntes ett 0,15 meter tjockt lager kalkbruk under matjorden. Kalken låg på steril ljusbrun sandig silt. I åkerkanten, i kanten av det befintliga schaktet, framkom botten av härd. Den mätte 0,70x0,50 meter med ett djup på 0,03 meter.

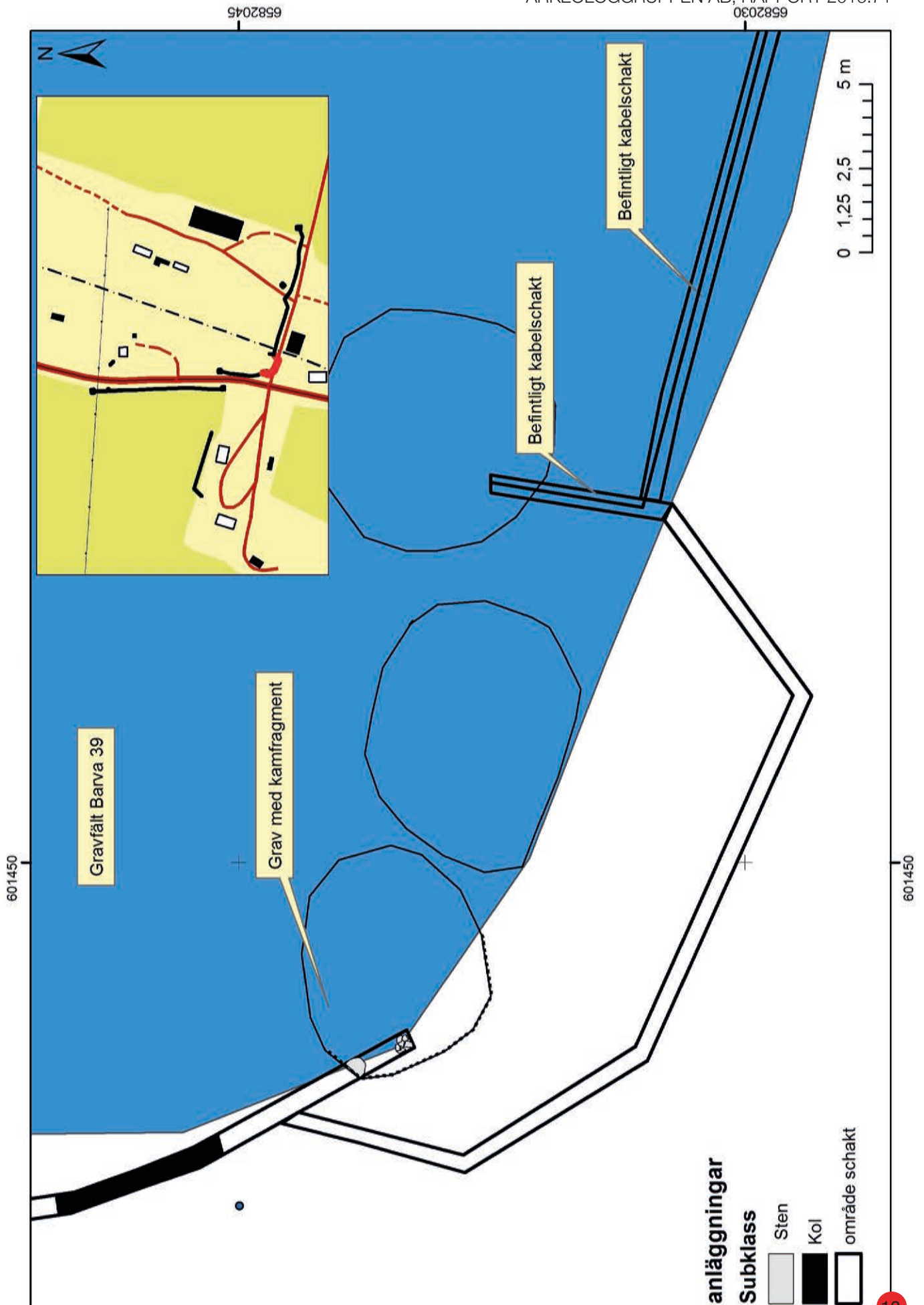
Delområde 2

Schaktet var cirka 80 meter långt, 0,6 meter brett och grävdes till ett djup av 0,5–0,6 meter. Schaktet drogs från en befintlig elstolpe på tomtmark inom bytomten RAÄ 297 i cirka tio meter för att sedan korsa ett stort dike och ut på åkermark. Här grävdes schaktet längs med dikeskanten i öst-västlig riktning. Ploglagret mätte cirka 0,20 meter och undergrunden bestod av ljusbrun sandig silt. I den västra delen av schaktet framkom resterna av en härd, där endast botten fanns bevarad med ett djup på 0,03 meter. Synlig del av härden mätte 0,50 meter i schaktets norra kant. Strax öster om härden, parallellt med diket, framkom tre mindre stolphål med en diameter på 0,15 meter och ett djup av 0,15 meter. De låg på rad, parallellt med diket, cirka 1,7–1,9 meter isär. Stolphålen är sannolikt rester av en sentida beteshägnad.

Cirka tio meter österut påträffades en koncentration av boplatslämningar. Anläggningarna låg under ploglagret, delvis sönderplöjda. Tre härdar, en härdrest, ett tiotal stolphål, fyra störhål och en större nedgrävning hittades på en yta av cirka 25 löpmeter.

HÄRDAR

Sammanlagt rensades tre härdar och en härdrest fram. De framkom under ploglagret och endast botten fanns bevarad. De varierade i storlek från 0,4–0,9 meter. Vissa var endast synliga i schaktkanterna. Djupet varierade från 0,03–0,12 meter. De innehöll rikligt med kol och sot och i de två större härdarna fanns skörbränd sten mot botten. Kol från en härd ¹⁴C-analyserades och daterades till intervallen 770–980 AD (kal sigma).

Figur 7. Plan över delområde 1 med grav A1. Skala 1:150.

Figur 8. Lodfoto av stolphål A10. Foto taget av Erica Strengbom

STOLPHÅL

Stolphålen varierade i storlek från 0,15 upp till 0,6 meter i diameter. Endast några stolphål snittades och djupet på dessa varierade från 0,15–0,20 meter. Två av stolphålen var stenskodda och i ytterligare två fanns lerklining i fyllningen.

STÖRHÅL

Fyra störhål upptäcktes på ytan. De var cirka 0,10 meter i diameter. Inga av störhålen är undersökta utan finns bevarade i schaktbotten.

LAGERRESTER

Två något diffusa fläckar av mörkbrun sandig silt med enstaka kolfragment dokumenterades i schaktet. De kan vara rester av en markhorisont.

NEDGRÄVNING

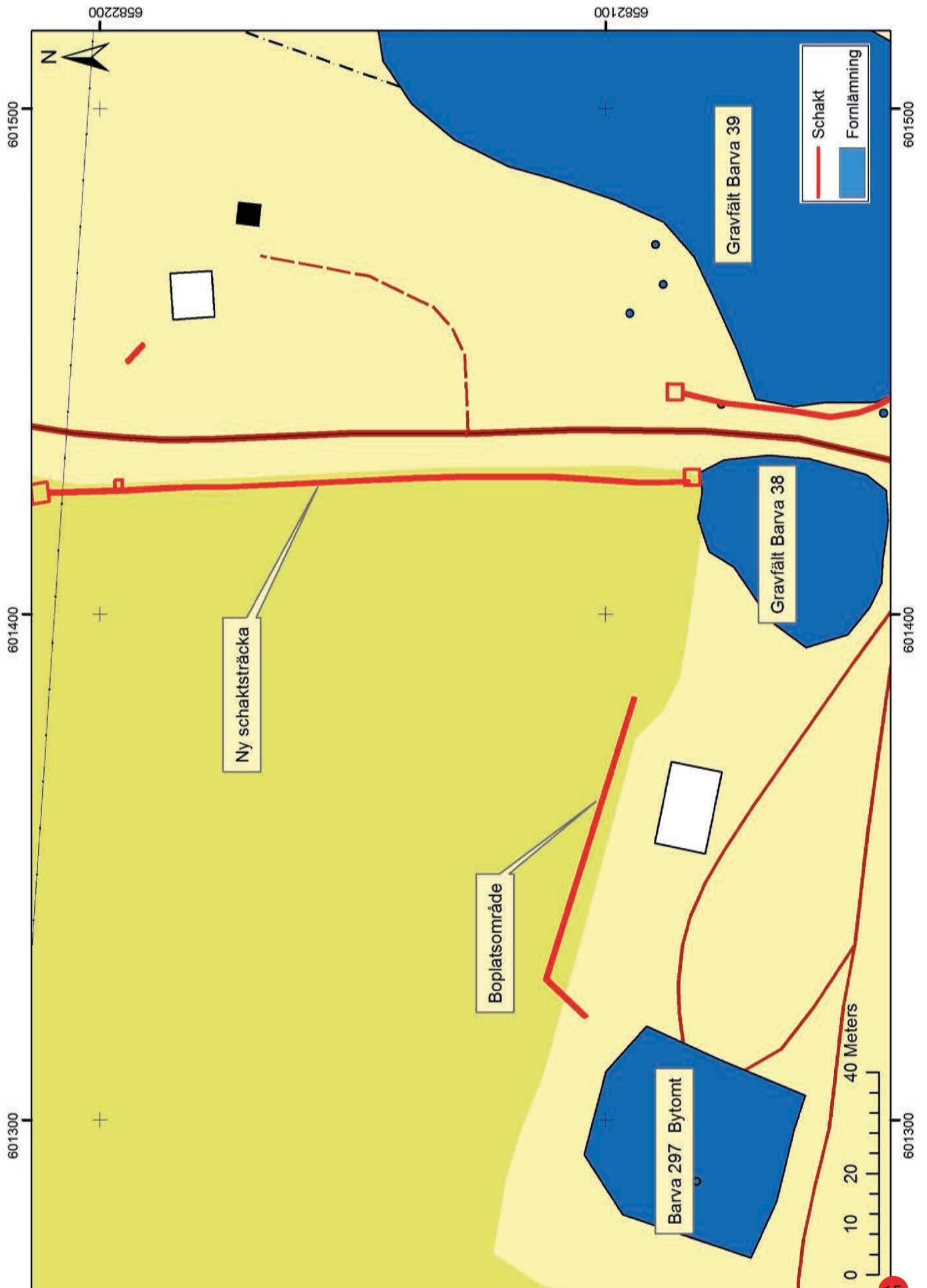
En större nedgrävning med något rundade kanter framkom i schaktets östra del. Nedgrävningen var synlig i schaktet i cirka 3 meter. Mitt i anläggningen var en äldre elkabel nedgrävd. Kring detta befintliga schakt rensades försiktigt kanterna upp. Gropen var fylld med

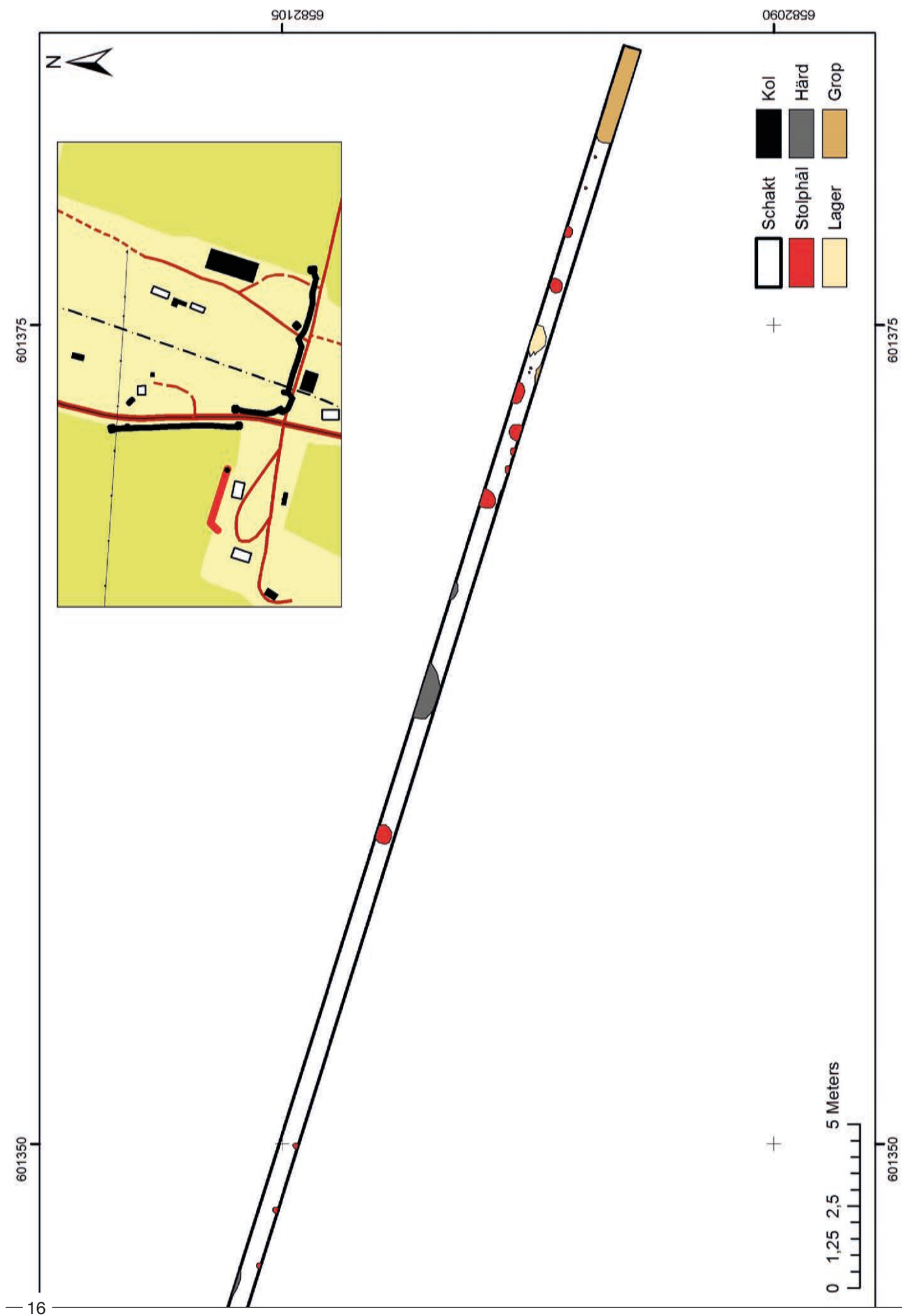
Figur 9. Foto av keramik F2 från nedgrävning. Foto taget av Erica Strengbom.

ett mörkbrunt humöst lager av sandig silt, minst 0,15 meter tjockt. Inga lager-skillnader var synliga. När ytan rensades hittades en skärva förhistorisk keramik (F2) i fyllningen. Keramiken var reducerat bränd med en glättad yta på ut och insida.

Då så många lämningar hittades koncentrerade på en relativt begränsad yta var sannolikheten stor att ytterligare boplatslämningar skulle framkomma. Närheten till gravfältet RAÅ 38 gav dessutom indikationer på att det även skulle kunna förekomma oupptäckta gravar under marknivå. Då fornlämningarnas utsträckning inte är känd och inga alternativa vägar fanns att dra ledningen utan att göra ingrepp i fornlämningen, beslutades i samråd med Länsstyrelsen och projektledaren för SEVAB att borra kabeln under de framkomna lämningarna. Sträckan som borrades var cirka 70 meter och borrades under lämningarna på ett djup av cirka två meter. Vid borrning sprutas bentonitlera in i borrhålet för att stabilisera kabeln. Ur arkeologisk synvinkel finns en liten risk att leran tränger upp bland lämningarna. Då bentonit är ett naturmaterial så påverkar det däremot inte möjligheten till framtida undersökning.

Figur 10. Översiktsplan område 2 och 3. Skala 1:1 000.

Figur 11. Plan över anläggningar i område 2. Skala 1:150.

Figur 12. Foto av boplatsoområdet sett från nordväst. Lämningarna hittades mitt för den röda byggnaden. Gravfältet RAÅ 38:1 syns i bakgrunden snett till vänster. Foto taget av Erica Strengbom.

Delområde 3

Schaktet grävdes i åkermark från Skäggesta ägor i norr, längs landsvägen söderut mot Söderby ägor för att där anslutas till de borrade kablarna. Schaktet var cirka 130 meter långt och hade en bredd på omkring 0,6 meter. Schaktet grävdes till ett djup av cirka 0,6–0,7 meter. Här låg ett cirka 0,30 meter tjockt ploglager på gråbrun steril lera som i söder övergick till ljusbrun sandig silt. Enstaka tegelfnyk syntes i ploglagret och enstaka stenlyft var tydliga mot den sterila undergrunden. De lämningar som framkom kan knytas till sentida åkerbruk. Längs med vägen framkom i dikeskanten fläckvis med kol blandat med ploglagret, samt ett område med koncentrerat sot. Kol och sot var finfördelat och det fanns inga spår av träfibrer, utan det rör sig troligen om att man eldat gräs och halm i åkerkanten. Då kolet låg uppblandat med ploglagret tyder det på att det

tillkommit i senare tid. Det fanns heller inga stenar, brända ben eller fynd som skulle tyda på att det är brandlager från gravar. Ledningsschaktet skar även två igenlagda åkerdiken i öst-västlig riktning. I övrigt hittades inget av antikvariskt intresse.

Från schaktet i åkermark grävdes en borrhrop som skulle leda kabeln under landsvägen. På motsatt sida av vägen i åsens västslutning grävdes ett mindre schakt där kabeln kom upp för att anslutas till kvarnstugan. Schaktet som grävdes här var cirka tio meter långt. Här låg ett 0,2 meter tjockt lager torv direkt på det sterila åsmaterialet.

I de övriga schakten som grävdes i befintliga schakt påträffades inget av antikvariskt intresse.

Tolkning

Den påträffade graven var en något skadad övertorvad stensättning med kantkedja och en inre stenpackning. Då endast den södra yttre kanten av graven påträffades fanns inga spår av brandlager, brända ben eller annat för ¹⁴C-analys daterbart material. Däremot kan de två benkamsfragmenten med punktcirkelornamentik dateras. Utifrån Kristina Ambrosianis typologi dateras denna typ till 900-talets början fram till 900-talets mitt. Detta stämmer väl överens med den generella dateringen av gravfältet RAÅ 39 till yngre järnålder. Tidsmässigt sammanfaller också dateringen med den härd (770–980 AD) som påträffades väster om gravfältet. Den stora mängden anläggningar på en så begränsad yta tyder på att det finns en omfattande boplatasyta här, sannolikt kopplad till de omgivande gravfälten. Närheten till de båda medeltida bytomterna Yttersta 297 och Söderby 143 är också intressant i sammanhanget, då den pekar på att det sannolikt finns en bebyggelsekontinuitet från vikingatid fram till dagens Söderby gård. Den ensamliggande härden som hittades öster åsen inom Söderby bytomt ger en indikation på att det även här kan ha funnits en boplat, men det går inte att avgöra då endast en härd hittades. Övriga lämningar som påträffades var sentida och kan kopplas till jordbruksaktiviteter.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Då stensättningen A1 påträffades inom område 1 avbröts grävningen eftersom en schaktdragning på platsen skulle innebära att en grav skulle skadas. Kontakt togs med Länsstyrelsen som i samråd med entreprenören beslutade att flytta schaktet och istället gräva det i mitten av vägbanan. Även när boplatsslämningarna påträffades avbröts schaktningen och här beslutades att borra kablarna under lämningarna för att undvika skador. Kabelschaktet kunde därmed grävas utan att fornlämningar skadades efter att de påträffade lämningarna dokumenterats.

Referenser

Tryckta källor

- Ambrosiani, K 1983. Vikingatida kammar i öst och väst:
Ett diskussionsinlägg. Ur: *Fornvännen* 1982.
- Appelgren, K. 2008. *En stensättning i Skäggesta. Arkeologisk förundersökning*. UV mitt rapport 2008:31.
- Bondesson, W. 2008. *Skäggesta. Arkeologisk utredning*. UV mitt rapport 2008:7.
- Dunér, J. Winberg A. 2006. *2000 år vid Mälaren strand. Arkeologiska förundersökningar och undersökningar*. UV Mitt rapport 2006:20.
- Winberg, A. 2015. *Bergaholm – i kanten av en boplats i Barva. Arkeologisk förundersökning Fornlämning Barva 319 Säby 4:3. Stiftelsen Kulturmiljövård rapport 2016:18.*

Kartor och arkivmaterial

RIKETS ALLMÄNNA KARTVERK

Barva Ekonomiska kartan år 1957. Aktnr J133-10H6b58.

LANTMÄTERISTYRELSENS ARKIV

Barva socken Söderby nr 1-3. Geometrisk karta år 1712. Aktnr C-2 66:1.

DIGITAL DATABAS FÖR FORNMINNESINFORMATION FMIS

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>.

Tekniska och administrativa uppgifter

Landskap	Södermanland
Län	Södermanland
Kommun	Eskilstuna
Socken	Barva
Fastighet	Skäggesta 5:1, Lindholm 2:1, Yttersta 1:1
Fornlämningsnummer	Barva 37:1 38:1, 39:1 40:1, 41:1, 45:1 107:1-3, 112:1, 146:1

Projektledning	Erica Strengbom
Personal	Erica Strengbom

Undersökningstid	2016-05-02 till 2016-09-05
Undersökt yta	275 m ² , 400 löpmeter
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Koordinater	X 601200 Y 6582000
Ekonomiskt kartblad	Ekonomiskt kartblad 10H 6b NV (RT90)

Länsstyrelsens diarienummer

431-3591-2015

Arkeologgruppens projektnummer

2015_55

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Fynd nr 1–2 förvaras hos Arkeologgruppen AB i väntan på fyndfördelning.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

Nr	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
1	210 x 0,60	0,60-0,70	Schakt längs med landsvägen N-S riktning. Svänger a mot öster och löper sedan i Ö-V riktning. I kanten av gravfält RAÄ 39 och genom bytomt RAÄ 143. Anläggningar A 1, A 2
2	70 x 0,60	0,30-0,60	Schakt från Söderby gård ut i åkermark. Större delen av schaktet är bara grävt ner till anläggningsnivå. Cirka 0,30 meter under marknivå. Kabeln borrades under ytan. Ploglager 0,20- 0,30 meter, steril undergrund bestod av sandig silt och framkom under ploglagret på 0,3 meters djup. Anläggningarna framkom under ploglagret.
3	130 x 0,60	0,6	Schaktet flyttades för att undvika att gräva in i boplatområdet. Schaktet grävdes längs med väg och dikeskant i N-S riktning. Ställvis fläckar av kol i åkerkanten. Matjord 0,10 meter, ploglager 0,30 meter. gråbrun lera på 0,30- 0,40 meters djup. Undergrunden övergick till ljusbrun sandig silt i söder.

Bilaga 2. Fyndtabell

Fnr	Anl.nr	Sakord	Föremålstyp	Material	Vikt (g)	Anmärkning
1	1	Benkam	Benkam	Ben	2	Punktcirkel ornamentik, 2 fragment.
2	23	Keramik	Kärl	Lera	10	Glättad på in och utsida, 1 skärva.

Bilaga 3. Anläggningstabell

Anl nr	Typ	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
1	Grav	4 x 4	?	Ytterkant av trolig grav Stensättning med kantsten och inre stenpackning. Två fragment av benkam hittades. Västra delen av schakt 1.
2	Härd	0,5 x 0,3	0,03	Härd i åkerkant inom RAÄ 143. Botten av härd 0,70 x 0,50 x 0,03 meter. Östra delen av schakt 1.
3	Härd	0,9x 0,3	0,03	Botten av härd. 0,90 x 0,30 x 0,03 meter. Låg i norra sidan av schakt 2. Undersökt
4	Stolphål	0,15	0,15	Litet stolphål på linje med A5 och A6. Snittad
5	Stolphål	0,15	0,15	Litet stolphål på linje med A4 och A6. Snittad
6	Stolphål	0,15	0,15	Litet stolphål på linje med A4 och A5. Snittad
7	Stolphål	0,5	0,2	Stort stolphål. Snittad
8 (A2 i ved- art och ¹⁴ C- analys)	Härd	0,9	0,12	Svart och kolrik med skörbränd sten. ¹⁴ C 770-980 AD. Snittad.
9	Härdrest	0,4	0,03	Rest a en härd. Synlig i norra schaktkanten
10	Stolphål	0,5	0,2	Stort stolphål. Snittad
11	Stolphål	0,19	?	Ej undersökt bevarat i schaktet. Lerklining i ytan.
12	Stolphål	0,2	?	Ej undersökt bevarat i schaktet.
13	Stolphål	0,5	?	Stenskott. Ej undersökt. Bevarat i schaktet
14	Stolphål	0,65	?	Avlångt stolphål
15	Mörkfärgning	1	?	Diffus mörkfärgning, rest av lager? Ej undersökt.
16	Mörkfärgning	0,5	?	Diffus mörkfärgning, rest av lager? Ej undersökt.
17	Störhål	0,1	?	Störhål ej undersökt, bevarat i schaktet.
18	Störhål	0,1	?	Störhål ej undersökt bevarat i schaktet.
19	Stolphål	0,5	?	Stenskott. Ej undersökt bevarat i schaktet.
20	Stolphål	0,55	?	Ej undersökt bevarat i schaktet. Lerklining på ytan
21	Störhål	0,1	?	Ej undersökt bevarat i schaktet.
222	Störhål	0,1	?	Ej undersökt bevarad i schaktet.
23	Nedgrävning	3	Minst 0,15	Större nedgrävning, en äldre elkabel var grävd igenom anläggningen. Kring denna nedgrävning rensades schaktkanten upp och då kunde konstateras att fyllningen var minst 0,15 meter. Fyllningen bestod av mörkbrun humös silt med enstaka kolfragment. En skärva keramik hittades.

Bilaga 4. Vedartsanalys

Ulf Strucke, SHMM

ANALYSPROTOKOLL

Landskap:Södermanland Socken:Barva

Fastighet:RAÄ nr:

Kategori:

AnalysId:13103

Anläggning:A2 (A8) Härd Provnr:Prov 1

Vikt (g):0,2Analyserad vikt (g): 0,2

Fragment:5 Analyserat antal:5

Art: Ek Antal:5

Material:Träkol

Kommentar:

International Chemical Analysis Inc.
1951 NW 7th Ave
STE 300
Miami, FL U.S.A 33136

Summary of Ages

Submitter Name: Erica Strengbom

Company Name: Arkeologgruppen

Address: Drottninggatan 11, 702 10 Örebro, Sweden

ICA ID	Submitter ID	Material Type	Pretreatment	Conventional Age	Calibrated Age
16C/0648	Jader156A2	Charcoal	AAA	1530 +/- 40 BP	Cal 420 - 610 AD
16C/0649	Barva A2	Charcoal	AAA	1150 +/- 40 BP	Cal 770 - 980 AD

- Calibrated ages are attained using INTCAL13: **IntCal13 and Marine13 Radiocarbon Age Calibration Curves 0–50,000 Years cal BP**. *Paula J Reimer, Edouard Bard, Alex Bayliss, J Warren Beck, Paul G Blackwell, Christopher Bronk Ramsey, Caitlin E Buck, Hai Cheng, R Lawrence Edwards, Michael Friedrich, Pieter M Grootes, Thomas P Guilderson, Haflidi Haflidason, Irka Hajdas, Christine Hatté, Timothy J Heaton, Dirk L Hoffmann, Alan G Hogg, Konrad A Huguen, K Felix Kaiser, Bernd Kromer, Sturt W Manning, Mu Niu, Ron W Reimer, David A Richards, E Marian Scott, John R Southon, Richard A Staff, Christian S M Turney, Johannes van der Plicht. Radiocarbon 55(4), Pages 1869-1887.*
- Unless otherwise stated, 2 sigma calibration (95% probability) is used.
- Conventional ages are given in BP (BP=Before Present, 1950 AD), and have been corrected for fractionation using the delta C13.

International Chemical Analysis Inc.
 1951 NW 7th Ave
 STE 300
 Miami, FL U.S.A 33136

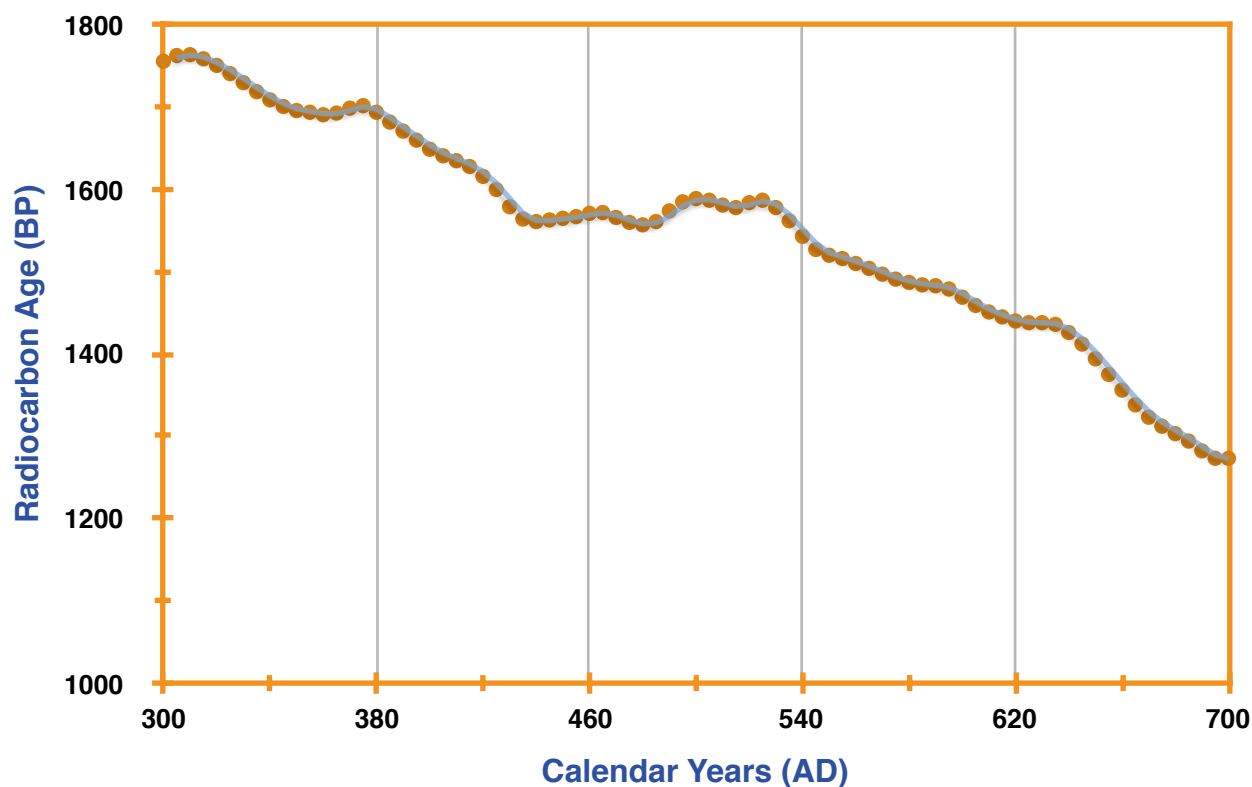
Sample Report

Submitter Name: Erica Strengbom
Company Name: Arkeologgruppen
Address: Drottninggatan 11, 702 10 Örebro, Sweden

Date Received	June 29, 2016	Material Type	Charcoal
Date Reported	July 29, 2016	Pre-treatment	AAA
ICA ID	16C/0648	C13/C12	-29.9 o/oo
Submitter ID	Jader156A2	Conventional Age	1530 +/- 40 BP

Calibrated Age

Cal 420 - 610 AD

International Chemical Analysis Inc.
1951 NW 7th Ave
STE 300
Miami, FL U.S.A 33136

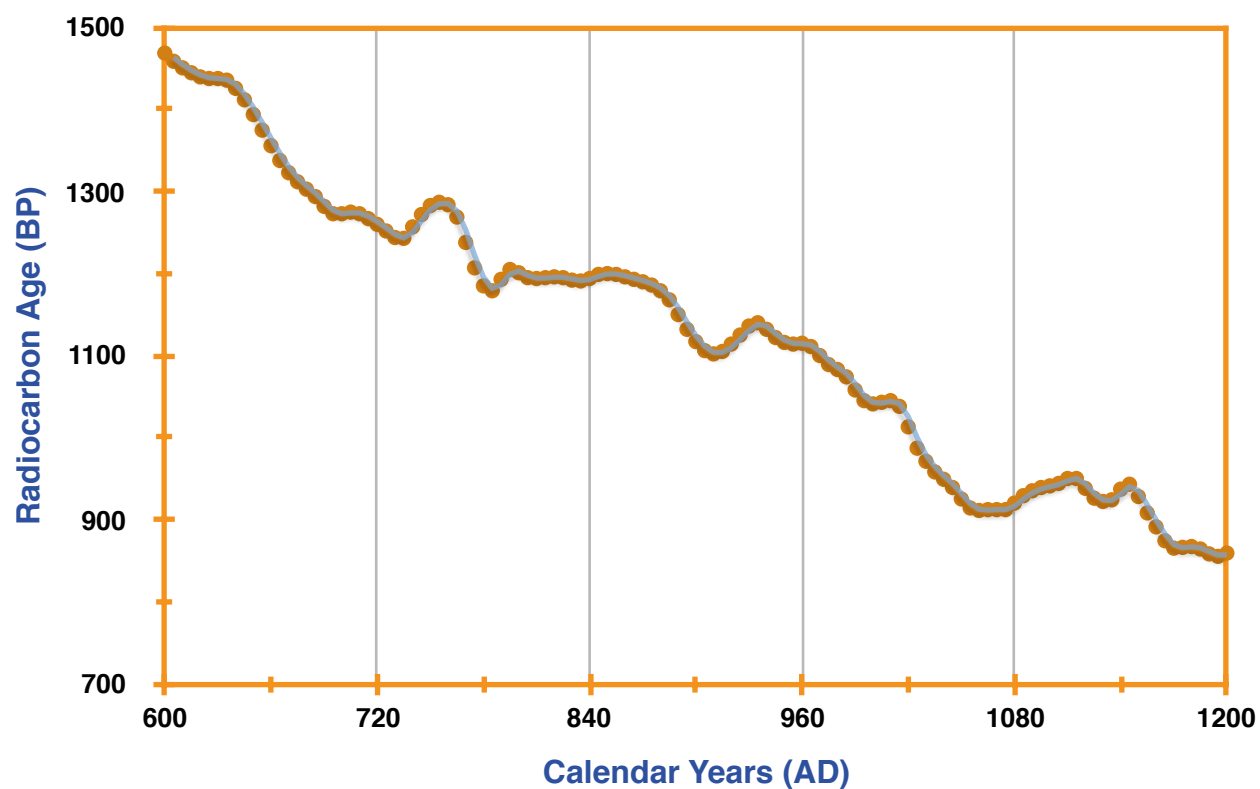
Sample Report

Submitter Name: Erica Strengbom
Company Name: Arkeologgruppen
Address: Drottninggatan 11, 702 10 Örebro, Sweden

Date Received	June 29, 2016	Material Type	Charcoal
Date Reported	July 29, 2016	Pre-treatment	AAA
ICA ID	16C/0649	C13/C12	-12.1 o/oo
Submitter ID	Barva A2	Conventional Age	1150 +/- 40 BP

Calibrated Age

Cal 770 -980 AD

3 of 4

International Chemical Analysis Inc.
1951 NW 7th Ave
STE 300
Miami, FL U.S.A 33136

QC Report

Submitter Name: Erica Strengbom

Company Name: Arkeologgruppen

Address: Drottninggatan 11, 702 10 Örebro, Sweden

Date Submitted	June 29, 2016	Date Reported	July 29, 2016
QC 1 Sample ID	IAEA C7	QC 2 Sample ID	NIST OXII
QC Expected Value	49.53 +/- 0.50 pMC	QC Expected Value	134.09 +/- 0.70 pMC
QC Measured Value	49.95 +/- 0.20 pMC	QC Measured Value	134.58 +/- 0.20 pMC
Pass?	YES	Pass?	YES

- pMC = Percent Modern Carbon.
- IAEA = International Atomic Energy Agency.

